Numurs maksa 6 kap.

Zihņa

Wisu semju proletareeschi saweenojatees!

Kreewijas soz. dem. strahdneeku partija.

№ 24. Sozialdemokratisks deenas laikraksts. Peterpilî, sestdeen, 8. (21.) aprilî 1917. g.

Monarkija kritusi! Lai dsihwo satwersmes sapulze!

Lai dsihwo demokratiska republika!

Draugeem un naidneekeem.

Latwju tauta, kà katra zita, sadalas schkirâs, kuru pamatos stahw katra zilweka saimneeziskais un sabeedriskais stahwoklis. Ruhpneeks-fabrikants peeder sawai schkirai, kura ir eeintreseta augstâs pretschu zenâs, semâs darba algâs, garakâ darba deenâ un augstâs eewedmuitâs. Tirgotaji ir eeintreseti lihdsigi fabrikanteem wisâs schinîs leetâs. Leelaki semes ihpaschneeki, kuri dsihwo no sawu laukstaimneezibas produktu pahrdoschanas, eeintreseti semâ strahdneeku algâ, leelâs aissargmuitâs uz pahrtikas produkteem un strahdneeku organisaziju isnihzinaschanâ.

Laukstrahdneeku un pa daļai skolsemneeku intreses ir gluschi pretejas, jo winu stahwoklis ir pawisam sawadâks. Strahdneeks pahrdod tikai sawu darba spehku, no wina pahrteek, no wina dsihwo — wiss, wiss atkaras no winu diwam rokam. Naw scho roku — un naw ari ko graust. Tamdehk ir laukstrahdneeks, ir pilsehtas strahdneeks, ir amatneeks un ari skolsemneeks, kursch ļoti beeschi speests stahtees blakus strahdneekam un leekt muguru saimneeka darbâ, speests eet zitu zeku, neka tee ļaudis, kuri pahrwalda semi, fabrikas, tirdsneezibas, bankas. Strahdneeki prasa darba deenas saihsinaschanu, algas paaugstinaschanu, darba aissardsiba, pilnigu brihwibu, weenlihdsibu un wehl daudz ko, pret ko zihnas wiss fabrikanti, tirgotaji, leelakee laukstaimneeki, bankeeri, namsaimneeki un pat laba daļa skolbirgeku. Kà wisur, tà ari latweeschu tautâ pastahw schi schkiru plaisa, kas neļauj eet sawu zeku scheem ļaudim sabeedriska dsihwê. Wiss labak nostahditi kungi dsihwo no strahdneeku roku darba, no ta, ko wini pateizotees sawai warai nolaupa strahdneeka mutei. Strahdneeks zeesch truhkumu, badojas, lai gan weenigi winsch strahdà waiga sweedros, lai gan weenigi winsch ar sawàm rokam ustura pasauli un buhtu pelnijis to wislabako daļu, wistreknako kumosu. Dsihwê gluschi otradi: schos kumosus burschuasija, kura neko raschiga nedara, kuru weenigais darbs — waldit, issuhlt, buht par leekehdi. Pee schahdeem apstahkleem buhtu mulkigi runat par kahdu nebuht kopâ strahdaschanu ar scho trekno kumosu rijejeem. Tas naw eespehjams: tauki ar uhdeni nekad nesaweenosees. Ari latweeschu starpâ, kà wisur pastahw schkiru zihņa, kas dala wisu sabeedribu diwos lehgeros: mantigos, issuhzejos un nemantigos strahdneekos, issuhktajos. Starp schim diwam grupam noteekas zihņas par gluschi diametreli pretejeem mehrkeem.

Schkiru zihņa un strahdneezibas prinzipi neteek sludinati pirmo deenu un tamdehk gan muhsu pilsonibai wajadseja saprast, ka welti ir zenstees peesmehret scho schkiru plaisu ar sawàm tautiskàm frasem. Welti tamdehk, ka strahdneezibu zihņâ dsen pate dsihwes nepeezeeschamiba, truhkums, ka katra jauna deena atwer azis strahdneekeem par ihsteem pilsonibas noluhkeem un wehleschanam. Strahdneeki jau sen wairs netiz skaistàm frasem par latwju tautisko leetu, tautisko brahlibu. Dsihwe muhs sen jau ismahzijusi. Par daudz jau ir pluhduschas muhsu asinis, lai mehs wehlreis ļautu apschmaukt sewi „tautiskeem wadoneem".

„Zihņa" ir atklahti pasludinajusi sewi par strahdneeku schkiras awisi, kura seko sozialdemokratijas mehrkeem un zenteeneem. Tamdehk welti ir pahrpratumi no daschadu tauteeschu un patriotu puses, kuri peesuhta redakzijai wisadas wehstules, kurâs rahjas gan par laiteschanu tautiskai leetai, gan par pretkara agitaziju un pat weens otrâ dsirdami draudi. Schee wihri tomehr nemihl parakstit sawus wahrdus: azimredsot, tàs duhschas par mas. Muhsu awise atbildès uz katru godigu un saprotamu jautajumu un wislabokà atbilde ir katrs muhsu awises raksts. Katru godigu laikraju, kuram prahts naw aptumschots, kuram nebuhtu akls naids pret strahdneezibu un winas zihņu, mehs usaizinam sekot katram muhsu rakstam usmanigi, pahrdomat katru teizeenu un galwenais — neveedomat klaht kautko is sawas galwas. Mehs zentismees noskaidrot wisus degoschakos jautajumus, zentismees dot atbildi uz katru peeprasijumu, bet atbildet uz raksteem, kureem naw nekas kopejs ar prahtigo zilweku istureschanos, kur kleedz par wahzu naudu, baidischanos no kara deenasta un tmel. leetam, uz tahdeem mehs atbildet newaram. Masus behrnus tikai baida ar bubuļeem, bet ne partiju, kas zaur katorgu un Sibiriju, pahri karatawam sasneegusi brihwibu. Tumsoneem weeta sawâs tumschâs alâs un tur lai wini paleek. Mehs ar wineem nerehkinamees.

Tahda ir to tautisko atteezibu weena puse. Bet ir wehl otra: ta leelà brehla, kas pazelta ap Latwijas autonomijas jautajumu, wisadi usaizinajumi uz daschadu semes un zitadu sapulischu delegatu wehleschanu. Tà nupat mums peesuhtits Goldmana un Sahlischa ussaukums Kursemes behgleem iswehlet delegatus uz Kursemes latweeschu eedsihwotaju sapulzi. Raksturiga pate par sewi ir wiņa schi Goldmana un Sahlischa kompanija.

Pee mums Kreewijâ tagad ir rewoluzija. Wiss ir brihws—mehs gatawojamees eewest pilnigi neaprobeschotu tautas paschwaldibu. Bet G. un S. ar sawu kursemneeku sapulzi tanî paschâ laikâ dsen wisstumschako weikalu. Wini nerehkinas ar to, ka Kursemes eedsihwotaju (ari latweeschu) pahrleezigs wairakums palika Kursemê un ka no teem, saprotams, nekahdi delegati uz sapulzi newar tikt suhtiti. Un kas tas galwenais—Kursemê uz weetas palika taisni strahdneeki un skolsemneeki, kureem nebija eespehjams tikt prom no Kursemes, kureem nebija neka, ko glahbt no wahzu eebruzejeem. Taisni schîs leelâs lauschu masas tagad teek isslehgtas no lemschanas par sawu tahlako liteni. Tahlak delegati no karaspehka: wirsneeki un strehlneeki nahk weenlihdsigâ skaitâ. Kur te wispahrejo u. t. t. wehleschanas teesibas, kad jau eepreeksch noteiz—kas ir jaiswehl? Tas pats ar pagastu delegateem: weens saimneeks, weens bessemneeks. Tad nahk wesela rinda daschadu tautisli-birgelisku organisaziju, beedribu, krediteestahschu, kooperatiwu u. z. delegati, kuri jau tà baudìs wehleschanas teesibas kopâ ar pahrejeem wehletajeem. Bet „tauteeschi" ar to nerehkinas. Wineem wajadsigi delegati-tauteeschi wini swejo birgeļus tautibneekus par wiseem kakteem un mehslu bedrem. „Tauteeschi" grib sawerwet sawus peekritejus, peenemt sew tihkamus lehmumus un tad iskaulejot peekrischanu no waldibas, usspeest sawus planus wisai Latwijai.

Beedri, strahdneeki, bessemneeki, skolsemneeki un skolpilsoni! Latweeschu strehlneeki, wihreeschi un seeweetes, kas strahdajeet fabrikâs, uz laukeem un transchejâs! Pirms sekot schim „tauteeschu" usaizinajumam, apdomajeet labi, katru solikuru juhs spe-

Prometeja rajona

pilna beedru sapulze

Sestdeen, 8. aprilî, plkst. 6 wakarâ, Wasilija salâ, 10. linijâ Nr. 33,

Bestuschewa seeweeschu kursu telpâs, 4. auditorijâ

(eeeja no eelas pa parades durwim).

Kultura un strahdneeki.

Attihstotees saimneezislai dsihwei, reisâ ar to attihstas ari kulturelà dsihwe. Bez kulturas saimneezisklà attihstiba naw domajama, jo walsts, knrâ ir augstaks kulturelais lihmenis, ir labaka technika, un protams, ari wiswairak attihstita saimneezisklà dsihwe. Lai saimneeziba waretu labaki attihstitees, ir wajadsiga sinatne, wajadsiga technika. Tapehz ari wisur, wisâs walstîs, kà: Anglijâ, Franzijâ, Wahzijâ, Amerikâ un Japanâ, kas ar sawu augsto techniku un leelàm raschoschanas spehjam stahw tahlu preekschâ zitàm walstîm, sewischki Kreewijai, ir usplaukuschas techniskàs sinatnes, un reisâ ar to ari pahrejàs. Mehs sinam, ka Anglijâ, Franzijâ, Wahzijâ, Japanâ un Amerikâ ari strahdneeki ir daudz isglihtotaki, kà Kreewijâ, jo Kreewija lihdz schim ir weena no pehdejàm, kas ir saimneezisklà, tà ari kulturelâ sinâ stah. wissemaki. — Sahkotees tagadejam karam, strahdneekeem wisa burschujisklà prese apgalwoja, ka wineem ne tik ween jaaisstahw „tehwu seme", bet ari „sawas tautas" kultura.

Bet te nu rodas jautajums, ka interesem kalpo schi kultura, un waj pateesi strahdneekeem schi kultura ir no tik leela swara, ka winas dehk jalej sawas asinis?

Kapehz Kreewijâ naw tik augsta technika un kultura, kà zitâs Eiropas walstîs, kurpretim wiseem labi sinams, ka Kreewija nebuht naw un nebij tik nabaga ar sinatnu wihreem?

Pee walsts saimneezibas un ruhpneezibas attihstibas ir nepeezeeschami isglihtoti strahdneeki, kas prastu ar jaunakàm maschinam strahdat. Bet Kreewijâ isglihtotu strahdneeku ir pawisam maz un strahdneeku isglihtibai weenmehr ir pretojusees patwaldiba ar popeem preekschgalâ. Patwaldiba pretojàs strahdneeku un wispahr tautas isglihtibai tadehk, ka wina saprata, ja strahdneeki buhs isglihtoti, ja tauta spehs apswehrt sawu stahwokli, tad wini nepeelaidìs tahdu neatbildigu saimneekoschanu ar sawàm dsihwibam, nepeelaidìs wisas tàs negehlibas, kahdas Romanowu zilts strahdaja wisus 300 gadus. Tapehz wina apkaroja tautas isglihtibu, zik spehja.

Bet tas pats bij ari zitâs walstîs. Tikai pateizotees despotu ahtrakai nogahschanai, burschuasija tika pee stuhres un zik nezik gahdaja par isglihtibu, lai waretu labak attihstitees walsts raschoschanas spehjas.

Bet tas nebuht nenosihmè, ka wina pateesi gribetu, lai strahdneeki buhtu isglihtoti. Ne, winai strahdneeks bij wajadsigs tikai kà wehrtibu raschotajs, kà nepeezeeschama maschinas daļa, un tapehz winam wajadseja buht isglihtotam. Burschuasija atsina un atkahwa strahdneekam isglihtotees tikai tiktahl, lai wina darba spehku waretu labak isleetot sawa maka peepildischanai.

Tà tad isglihtiba ne strahdneeku garigà lihmena pazelschanas dehk, bet gan wina darba spehka labakas ismantoschanas dehk, lai no strahdneeka waretu isspeest wairak wehrtibas, lai waretu winu labak issuhkt.

Un scho paschu kulturu, scho paschu isglihtibu, kura radita un atkauta no burschuasijas tikai tadehk, lai wina waretu labak pelnit, labak ismantot strahdneekus, burschujiskee publizisti un literati usstahda, kà breesmigi augstu un swehtu leetu, kura nu jaaisstahwot pret eenaidneeku ar rokam un kahjam lihdz pehdejai asins lahsei!

Pats par sewi saprotams, ka walstîs ar augstu kulturelo lihmeni ir augsts ari strahdneeku apsinas lihmenis. Bet tas nebuht naw burschuasijas nopelns, ne ari winas griba, ka strahdneeki scho ismantoschanas isglihtibu, ir sawâ labâ isleetojuschi un attihstijuschi sawu apsinu, lai labak waretu zihnitees par sawa stahwokla uslaboschanu. Un schai strahdneeku isglihtibai nekahds eenaidneeks naw bihstams, jo schkiras apsinu ar eerotscheem winam newar atnemt. Waj nu fabrika peeder anglim, wahzeescham waj kreewam — weenalga, ismantots winsch teek kà no weena, tà no otra un lai zik nezik sewi aisstahwetu, apsina winam nepeezeeschama.

Tas pats sakams ari par mahslu.

Lai dsiwo rewoluzija un zihņa par sozialismu!

rat. Tad, kad rewoluzijas zihņa ar katru deenu teek šarešgitaka, kad ahrejais starptautiskais stahwoklis top ar katru deenu draudoschaks, taisni tahdâ brihdî jums leek preekschâ atsewischkai neleelai saujinai spreest wisu Kursemes latweeschu wahrdâ, nowehrsch juhsu usmanibu no wispahrejâ, kopejâ rewoluzijas darba. Ar scho janda-linu grib saistit latwju tautai rokas, grib usspeest tai Goldmona un Sahlischa wirs wadibu. „Tauteeschi" grib uslikt tautiskos eemauktus ir latwju tautai, ir Kreewijas rewoluzijai, grib apstahdinat rewoluziju puszeltâ. Draugi, klausatees uz strahdneeku balsi un strahdneeku awiseem Peterpilî. Klausatees, ko saka rewoluzionarâ tauta un armija, uz ko wina aizina. Schis balsis sauz juhs sekot wisai pagaidwaldibas rihzibai un speest to ispildit tautas prasibas. Tamdehk sakat skaidri un gaischi „tauteescheem": rokas nost „bataljonu tehwi", tas raidijat nahwê labakos Latwijas spehkus. Rokas nost! Pate tauta lems par sawu nahkotni un nodroschinàs sawu brihwibu! Pate tauta kopâ ar Kreewijas rewoluzionaro proletariatu dos Latwijai brihwibu un laimigu nahkotni, isdsihs dischziltigo mutschneezibu, nogahsis menlswahrtschu aisbildneezibu, eerobeschos mantigàs isfuhzeju schkiras, lai atweeglinatu strahdneeku, bessemneeku un sihksemneeku gruhto stahwokli un sagatawotu zeku sozialismam — jaunai brihwai eekahrtai, kur nebuhs kungu un nebuhs kalpu, kur nebuhs ne issuhtschanas, ne apspeeschanas!

„Brihwibas aisnehmums".

Tà nosauz pagaidwaldiba un wisa burschuasija scho jauno walsts aisnehmumu. Teek usaizinata wisa tauta, neisnemot ari strahdneekus, kureem tà jau bads ir ais muguras, preekschâ, wisapkahrt, eeguldit sawus beidsamos graschus schinî walsts aisnehmumâ. Daudz tagad teek runats par to, ka pagaidwaldibai wajaga lihdsekkus, lai waretu usturet pee dsihwibas Kreewijas brihwibas. Tagadejà pagaidwaldiba jau wairs neesot wezà zariskà waldiba, bet gan tautas waldiba, kurai warot un wajagot ustizet. Azimredsot, pagaidwaldibai ruhp peewahkt schahdâ zetà leelus rihzibas kapitalus, plehschot tos starp zitu ari no strahdneekeem un semneekeem. Tamdehk nebuhs leeki, ja mehs papuhlesimees noskaidrot sew tàs sekas, kas no tahda aisnehmuma realiseschanas war izrahkt un kas mums schaî leetâ iadara, kam jaklausa.

Nenoleedsami, kà walsts kahrtibas usturescha na prasa milsigus lihdsekkus un ka tahdos laikos, kà tagad, kad kara isdewumi ir paleelinajuschi walsts budschetu wairakkahrtigi, schos lihdsekkus sagahdat no parasteem eenahkumeem nekahdi naw eespehjams. Walstij, gribot negribot, jakahpj parahdos, ja ta grib atlautees sew to greznumu — karot. Preeksch tik ahrkahrtejeem isdewumeem newar peetikt ne teescho, ne neteescho nodokku — jaslehdz waj nu aisnehmumi waj ari walsts japahrpludina ar papira naudu, kas nosihmè tahdu pat aisnehmumu, tikai ar wehl launakam sekam, jo papira naudas pahrmehriga islaischana sadahrdsina prezes un rada sajukumu wisâ walsts saimneezisklâ un ari sabeedriskâ dsihwê. Pagaidwaldibai palika no wezàs waldibas leels mantojums — pahri par 30 miljardu walsts parahdu un ap 10 miljardu papira naudas. Ikdeenischkee isdewumi bija leeli un walsts kase tukscha. Pagaidwaldibai wajadseja naudas. Wina paleelinaja papira naudas daudzumu par labu teesu, bet lihdsekku wehl tomehr bija maz, jo pagaidwaldiba gribeja ne tikai waldit, bet ari karot un karot wehl daudz energiskak, nekà wezà. Schahdâ stahwokli pagaidwaldiba atrodas paschula k: nauda winai wajadsiga un tadehk teek islaists aisnehmums.

Kahdeem mehrkeem wajadsiga pagaidwaldibai schi nauda? To wina teeschi nesaka, bet runà wispahrejas frases, ka winai warot ustizetees, — neesot jau wairs wezà waldiba. Atleek mums teescham isfinat, preeksch kam wajadsiga nauda un waj pagaidwaldibai war ustizet. Mehs sinam is wehstures, ka plaschi naudas lihdsekli waldibas rokâs nosihmè milsu spehku. Ar schahdu spehku (1906. gada frantschu aisdewumu) Nikolajs apspeeda 1905. g. Kreewijas rewoluziju, ar schahdeem lihdsekkeem daschadu walstu agenti deen wisteelakàs intrigas un awanturas wahjakàs walstîs. Finanses kapitalistiskà eekahrtà ir weens no breesmigakeem spehkeem. Tamdehk ari pirms mehs atsihstam waj neatsihstam tagadejo aisnehmumu mums jasin, ko mehs waram gaidit no pagaidwaldibas, kuras rokàs nahktu schìs milsu sumas.

Ne weenreis ween tag. pagaidwaldiba ir parahdijusi sawas teesmes ne tikai ne kopâ ar tautu, bet pret tautu. Un tihri dabiski. Pagaidu waldibas wihri taischu naw tautas wehleti, naw tautas ustizibas nesoji; wini naw no rewoluzijas eezelti, jo ne wina un winu partijas izsihnija aznamo brihwibas kauju, — wini weenkahrschi ir burschuasijas preekschstahwji, kas weilli isleetojuschi apstahkkus un bez masakàs sasinas ar tautu nosehduschees ministru sehdekkos. Wini nebaida tautas ustizibu, wini ir tahda pat patwariga gadijuma wara, kà bija Nikolajs 2. Wini tikai tiktahl eet tautas waldibas zeku, zittahlu wineem pascheem jabaidas par sawu droschibu un nahkotni. Pehz wisa ta, ko mehs esam issinajuschi, pehz ta, ka slepenàs sarunas ar angleem un frantscheem turpinas, ka uz Kreewijas robescham sahk saimneekot Anglijas agenti, ka parahdàs sinas par kahdam tur sarunam ar Angliju, lai atdotu tai pagaidam Baltiju un Baltijas juhru, mehs newaram buht droschi, ka pagaidwaldiba muhs nepahrdod. Jabuht nomodâ katru azumirkli un uz pagaidwaldibu jaskatas, ka uz warbuhteju atklaht eenaidneeku nahkotnê un slepen tagadnê. Pagaidwaldiba tatschu wehl naw atteikusees no saweem eekarošchanas mehrkeem wisâ pilnibâ; wina wehl schaubas jeb isleekas itkà peekahptos. Wina wehl itin neko naw darijusi, lai nostiprinatu rewoluzionaràs tautas waru, bet gan wisur zentusees nostiprinat tikai sewi, lai sekmigaki waretu pretotees tautas un armijas rewoluzionaram speedeenam. Burschuasija un pagaidwaldiba tahlak eet wairs negrib. Wini grib karot zeeschâ saskanâ ar sabeedroto walstju imperialisteem. Kamehr pagaidwaldiba naw pilnigi peekahpusees, kamehr wina neispilda to, ko prasa nekawejoschi ispildit rewol. tauta un armija, tikmehr mehs pagaidwaldibâ redsam aismaskotu eenaidneeku un waram sagaidit no winas wisu ko, tikai ne rewoluzijas stiprinaschanu un turpinaschanu.

Mehs sakam skaidri: kamehr pagaidwaldiba nepasino pilnigi skaidri un nepahrprotami, ka karsch ir jabeidz bez aneksijam, kontribuzijam un tautam jadod paschnoteikschanàs teesibas, kamehr wina neveeprasa kategoriska weidâ to paschu no sabeedroteem un kamehr wina nepublizè wisus slepenos lihgumus starp Kreewiju un zitàm walstim, kamehr wina nenonem no sewis atbildibu par scho lihgumu ispildischanu un nepahrtrauz wisas slepenàs sarunas, tikmehr — tikmeh rpagaidwaldiba naw tautas waldiba un mehs winai neustizam pasaules kara leetâ, nemaz jau nerunajot par eekschejàm padarischanam.

Strahdneeki un semneeki jau tagad maksà vairak kà wajadsigs walsts kase un tamdehk prasit no teem, lai wini wehl parakstas uz aisnehmumu ir kaunprahtiga joboschanàs un ne wairak. Seedot sawus beidsamos graschus ua atdot pehdejos kankarus mehs esam ar meeru tikai tam, kam mehs waram ustizet, no ka darba un spehkeem teescham atkaras buht waj nebuht brihwai Kreewijai. Un schahdu ustizibu pelnoscha wara ir Kr. Soz. Dem. Strahdneeku partija — strahdneeku schkiras interescha istezeja un zihnas waditaja. Tahda wara ir strahdneeku un Saldatu deputatu Padome, kura nekauj pagaidwaldibai eet pa kontrrewoluzijas zeku, pret tautas un armijas gribu. Strahdneeku schkirai pagaidam ir atsihstama tikai weena waldiba — sozialdemokratiskà partija un strahdnaeku un armijas preekschstahwsi. Pagaidwaleiba ir tikai muhsu sabiedrotais zihnâ pret wezo zarismu, pret patwaldneezisko reakziju, bet pret burschuasisko reakziju mehs stahwam weeni.

Ja pagaidwaldiba sauz: wisu preeksch

Wisas schis glesnas, statujas un ziti mahkslas darbi ir peeejami weenigi burschuasijai, kà pehz ahrejà tehrpa, tà pehz satura. Kas laidìs noplihsuscho, netihro strahdneeku burschuasijas mahkslas salonâ? Un ja strahdneeks ari ir nomasgajees un apwilzis swehtdeenas drehbes, un ja winam peeteek naudas, ko samaksat par biletî, winam tomehr maz preeka tur eet. Wisa schi mahkla winam ir swesca, nesaprotama. Sawas dsihwes atspugulojumu, sawu ideju winsch tur neredz un burschuasijas idejas winam ir pretigas. Un ja schi mahkla isput, proletariats ar to neko naw saudejis. Pilnigi saprotams ka winas aisstahweschana ari naw proletariata interesês.

Tagadejà mahkla ir schkiru mahkla, lai ari burschujiskee kritiki winu nostahda tà sakot „ahrpus laika un telpas", pahri wisàm schkiram. Sabeedribâ, kura sastahw no schkiram, bez schkiru mahklas naw un newar buht. Un ja ari mahklinieks kahdu darbu ir radijis pilnigi ignoredams schkiru intereses, tad tomehr wina daras tiks peerindots schkiru mahklai un wehrtets no schkiru redses stahwokla.

Proletariata mahkla ir samehrâ ar burschujisko maz attihstijusees, jo ir deesgan riskanti buht proletariata mahklinieekam, tapehz ka ta ir no schkiram, un mahklinieks tak grib ehst. Bet schi mahkla, lai waj no kahdas tautas radita, ir wiseem strahdneekeem saprotama. Kà wisas pasaules burschiji saprot katras atsewischkas tautas burschujisko mahklu, tàpat wiwisas pasaules proletariats saprot katras tautas proletarisko mahklu. Un proletariats sawu mahklu radìs neskatotees uz to, waj wina ismantotajs-kapitalists sauzas par wahzeeti, angli franzuzi waj kreewu.

Galwenais pee wisas kulturelàs attihstibas un ari pee sawas mahklas radischanus proletariatam ir—schkiras apsinas lehmums. Jo augstaka buhs schkiras apsina, jo wairak nodroschinata buhs ari proletariata mahklas attihstiba. Bet schkiras apsina ir saistita ar isglihtibu. Tagadejai brihwibai pastahwot kreewu proletariatam ir radusees eespehja isdot sawus laikrakstus, sawu literaturu. Un talantu nekad netruhks.

Eewehrojot plascho lasit-rakstit neprakchanu Kreewijà, ir nepeezeeschama wispahrejas skolas mahzibibas eeweschana. Par to zihnitees ir weens no kreewu proletariata paschreisejeem swarigakeem usdewumeem. Eegubstot wispahrejo isglihtibu buhs eespehjama plaschaka strahdneeku preses izplatischanàs, kas pazels schkiras apsinu dos proletariata presei wairak lihdsekku.

Latwijas proletariata stahwoklis sche ir zitads. Latwijà tikpat kà nemaz naw lasit rakstit neprateju. Te ir tikai japaplaschina skolu programa un pehz eespehjas wairak jagahdà par schkiras apsinas attihstibu. Muhsu paschreisejà sabeedriskà literatura ir deesgan plascha un par elementarakeem politiskeem un ekonomiskeem jautajumeem war eeguht deesgan plaschu jehdseenu. Bez tam droschi tizams, ka schi literatura wehl paplaschinasees. Un kad strahdneeki paschi sapratìs politiski-ekonomiskàs isglihtibas nepeezeeschamibu, wini kersees pee schìm paschàm jau esoschàm grahmatam un paplaschinàs sawas sinaschanas.

Tomehr buhtu aplamiba gaidit, ka katrs strahdneeks pats no sewis, bez kahda eerosinajuma sahks interesetees par scheem jautajumeem. Te ir plaschs darba lauks strahdneeku arodneezisklàm un kulturelàm beedribam. Jalasa referati, jasarihko jautajumu wakari, jaagitè, janoskaidro. Un katra apsinigaka beedra peenahkums ir palihdset otram nahkt skaidribâ par wiseem winu interesejoscheem jautajumeem. Muhsu interesês ir, lai wisi strahdneeki buhtu apsinigi, jo tikai kopejeem spehkeem mehs waram ko nebuht panahkt. Muhsu nahkotne ir muhsu paschu rokâs. Burschujiskee, waj kà wini sauzas „tautiskee" rakstneeki lihdz schim mums nekà paleekama naw dewuschi un ari uz preekschu neko nedos. Uz winu spaku sajuhsmu naw ko skatitees, — tee paschi, kas 1905. gadà taisoja „Par upureem kritàt", „Kas paschi staigà driskas" un z. un dsejoja par pagraba dsihwokkeem un fabriku skursteneem un riteneem, tee paschi rakstneeki rewoluzijas wilneem atslahbstot un sahkotees reakzijai wilka pawisam zitu dseesmu un tagadejo sawstarpejo tautu apslakteschanos kapitalistu maku labâ apdsejoja un istehloja tik roschainàs krahsàs, ka neprascham islikàs wisa schi reebigà leeta tik waroniga un leelisku, ka pateesi sahka domot, ka nu ir pawisam zitads karsch un zitadi apstahkki. Tas ari peerahdijàs kara sahkumâ manifestazijàs. Tagad nu wiseem Wirsam, Akuaatereem un Skalbem atkal ir rewoluzionara sajuhsma, bet zik ilgi wineem schì sajuhta pastahwès, to rahdìs nahkotne.

Ir nenoleedsams, ka laudis paradu-schi skatitees uz autoritatem un eeraudsidami kahda pasthstama demokratiska mahklinieka rakstus, nemaz neskatas uz wineem kritiski, bet atsihst wisu par peenemamu, kas nahk no wispahreezeenita rakstneeka spalwas; lai ari tur buhtu pehdejàs mukkibas, teek winâs meklets lautkas gudrs un jauns.

Pahrdsiwotais laikmets ir peerahdijis, ka tahdi mahklinieeki, kà Rainis un Aspasija, kuri ar saweem kahdreisejeem darbeem ir eeguwuschi demokratijas, pat teeschi proletariata mahklinieeku slawa, met kara sahkumâ schahdu kuhlenu kahdâ „J. D. L." numurs nodrukats: „Mehs apsweizams latweeschu tautu winas atswabinaschanas zihnâ pret wahzeescheem". (Warbuht, ka teksts bij druszin sawadaks, bet ka saturs bij tahds, to gan skaidri atminas). War jau buht, ka kahds tur mekleja kaut ko „proletarisku un wispahrzihwezigu", bet es tur redseju tikai wisnepahrprotamako usaizinajumu uz weenu pamatigu slakteschanos.

Tas pats notika ari pee kreeweem ar Leonidu Andrejewu, kursch par japanu karu sarakstija „Sarkanos smeeklus" — spilgtako kara schaušmu tehlojumu, bet paschreisejo, pehz saweem apmehreem un sakaut dauz schaušmigako karu nostahda waj par zehlako mihlestibas darbu.

Skaidri redsams, ka ir pilnigi neweetâ proletariatam gaidit no tahdeem tipeem kaut ko sew derigu. Proletariatam pascham sarada sawi mahklinieeki, un tahdi ari buhs, ja paschreisejee apstahkki tam wairs nestahw zceltâ. Un ja ir mahklinieeks, kas isteiz proletaritata idejas, tad tomehr wina darbus lasot naw wisam akli jatiz, bet jaleeto stingrakà un nesaudsigakà kritika, kas ne no kahdàm autoritatem nebihstas. Tikai tad mums graudu weetâ nebuhs jabauda pelawas. Ne zars, ne warmahki, ne deewi mums jaunus laikus neneses, tik paschu rokas, paschu spehki lems laimi, waschas salausis.

Darba lauks ir plaschs un ir eespehja strahdat. Tapehz strahdasim, beedri, bet neturesim rokas klehpî. Wispirms mums wajaga tikt par sawu stahwokli skaidribâ, mums jasaprot wisi tee ekonomiskee un politiskee zehloni, kas noteiz muhsu apsinu. Tad mehs radisim sawu mahklu, sawu literaturu, ar weenu wahrdu — sawu kulturu.

Nobiras un druskas no burschuasijas galda mums neder.

Un par wisàm leetam — mums wajaga pehz eespehjas wairak organisetees! Tad mehs labak atradisim weens otra truhkumus, un sincsim, kà tos nowehrst, un kopigeem spehkeem mehs to weegli weiksim.

Mums janostiprina pamats, uz ka atmestees, un tam pamatam jabuht nekustinamam, tad muhsu apsinu nesaahrdis nekahdi burschuasijas rokas puischi un mehs radisim paschi sawu mahklu, sawu kulturu, kurai nekahdi eekschejee waj ahrejee eenaidneeki nespehs pretim stahwet. Un schis pamats ir tihree prinzipi. Tapehz pee darba, beedri!

Masais.

Beedrus strahdneekus sozial-demokratus usaizina eestahtees partijâ.

Wajadsiga 2 beedru eeteikschana. Peeteiktees war Rajona Birojâ Петр. ст. Лахтинская № 22, кв. 32.

„brihwibas“ aisnehmuma, tad mehs atbildam: wisus spehkus preeksch rewoluzijas, wisu preeksch partijas un zihņas ar zarismu un burschuasiju.

Muhsu „sabeedrotee“.

Muhsu pagaidwaldiba par katru zenu grib turpinat karu saskanâ ar wezajeem kara lihgumeem un sabeedroto (Anglijas, Franzijas u. z.) usskateem par karu un meeru. Mehs jau wairakreis esam aisrahdijuschi, ka schee „sabeedrotee“ pateesibâ ir koti schaubigi sabeedrotee, kuri riht waj pariht war greest kara eerotschus pret brihwo Kreewiju, ja ta atsakas sekot winu pawehlem. Tagad azimredsot pate dsihwe sahk peerahdit muhsu wahrdu pateesibu un nostahda muhs jaunu eenaidneeku, jaunu wehrdsibas stutetaju preekschâ. Jî sweschuma atgreesuschees emigranti stahsta par scheem „sabeedroteem“ breesmu leetas. Tos emigrantus, kas palikuschi ustizigi strahdneeku schkiras starptautiskeem prinzipeem un wisu laiku runajuschi pret karu, Franzija un Anglija eerakstijusi melnajos sarakstos un nelaischot ne weenu pahr sawàm robescham atpakal uz Kreewiju. Frantschu awises weenâ balsî prasot to paschu, ta ka neweenam kara pretineekam naw eespehjams pa scho zeku atkluht mahjâs. Tamdehl ta grupina, kas kopâ ar b. Leninu atgreesàs, bijusi speesta greestees zaur Schweizes sozialistu widutajibu pee Wahzijas waldibas, kura ari winus zauri islaidusi, neskatotees uz to, waj emigrants ir kara atsinejs waj pretineeks.

No emigranteem prasits tikai, lai wini apnemtos prasit no pagaidwaldibas tikdaudz wahzu wangineekus issneegt Wahzijai, zik Wahzija ilaisch zaur kreewu emigrantus. Bet ar to wehl neaprobeschojàs Franzijas un Anglijas „draudsigà“ istureschanàs. Emigrantu telegramas uz Kreewiju neteek laistas zauri, ahrsemês newarot sanemt wehl lihdschim neweenas kreewu awises, kas kreisaka par „Retsch“, Sowijas robescha esot angku agentu rokàs, kuri naw laiduschi zauri Schweizes sozialistu Platenu, kas isgahdajis emigranteem atgreeschanàs eespehju. Platens arestets un nesin, kas tahlak buhs. Tik patwarigi rihkojas Kreewijas robeschâs „sabeedrotà, draudsigà“ Anglija, lai peespeestu Kreewiju karu turpinat. Un pagaidwaldiba leekas, grib slehgt kompromisu, apmeerinat Anglijas prasibas. Tamdehl ari naw brihnums, ka kahdâ Skandinaweeschu laikrakstâ jau parahdijusees sina, ka starp Angliju un Kreewiju teekot westas sarunas par kara aisnehmumu. Sarunas jau ejot uz beigam. Anglija prasot noteiktas garantijas, kuras pastahwot eeksch tam, ka Igaunija, Widseme un Baltijas juhras salas tiktu nodotas Anglijai, kamehr Kreewija nomaksatu sawus paradus. Zik schi sina ir pateesa, sawrotams, galwot newar, bet fakts tikai paleek tas, ka aisdomigas slepenas sarunas starp muhsu ahrleetu ministri Mikukowu un sabeedroteem pastahw, fakts paleek ari tas, ka sinama peekahpschanas pret Angliju jau notikusi, — sawadaki newar isskaidrot to, ka Somijas robeschu pahrwalda angki, un ka pagaidwaldiba tik noteikti pastahw uz wisu kara lihgumu ispildischanu atteezibâ uz sabeedroteem, ka wina lihds schim laikam nebija protestejusi pret Angliju un Franziju par to, ka tàs nelaisch zauri Kreewijas emigrantus, sagrosa sinas un taml. Muhsu pagaidwaldiba grib strahdat saskanâ ar sabeedroteem un tamdehl peekahpjas. Tautai jabuht nomodâ, jo schi peekahpschanàs sabeedroto imperialistisko waldibu preekschâ war teescham nowest Kreewiju pee nepeezeeschamibas kertees pee eerotscheem wairs ne pret ahrejo eenaidneeku, bet pret wisu walstu apweenoto burschuasiju, neisslehdsot ari Kreewijas Mikukowus un winu draugus. Tautai ir jagatawojas uz schim nahkoschàm zihņam, jaorganisejas, jabrunojas, jasanem paschu tautas lozekku — saldatu rokàs armijas pahrwaldischana un wadischana. Laiks nezeesch. Tuwojas isschkiroschà zihņa. Rewoluzijas wilni aug ne tikai pee mums, bet wisàs karojoschàs walstîs. Burschuasija saprot schis sarkanàs breesmas. Eiropa stahw wispahrejas rewoluzijas preekschwakarà, kura war pee gadijuma pahreet pat sozialistiskâ rewoluzijâ. Burschuasija to saprasdama gatawojàs uz aisstahweschanos. Un ne tikai uz aisstahweschanos, bet pat uz usbrukschanu, lai satreektu galigi sarkanàs armijas spehku. Burschuasija gatawojas, paredsedama sawu nahwi. Proletariatam jagatawojas desmitkahrtigi lai nenogamtu atkal wezâ wehrdsibâ uz wairak desmiteem gadeem.

Tà sauktee „sabeedrotee“, tapat kà Wahzijas, Kreewijas u. z. walstju waldibas ir muhsu eenaidneeki, bet ne sabeedrotee. Muhsu ihstee sabeedrotee ir weenigi — wisu semju darba laudis — proletareeschi. Tamdehl organisetees, sneegt rokas muhsu brahkeem winpus robeschas pazelt sarkano karogu pahr wisu pasauli — ir muhsu usdewums.

Laikrakstu apskats.

Kursa maina.

„Strahdneeku Awise“ sawâ treschâ numurâ raksta deesgan dihwainas leetas. Tà atreferedama sawas grupas sapulzi, wina peewed resoluziju:

„...Peterpils grupa sawâ 2. apriķa pilnâ beedru sapulzê nahk pee slehdseena, kà domu starpibas daschado s. d. wirseenu starpâ sahk saudet to asumu, kahds bija manams rewoluzijas sahkumâ, tapehz atrod par eespehjamu peedalitees L. s. d. konferenzê Maskawâ un nolemj suhtit tur sawus delegatus.“

Japeesihmè tas, kà 1. num. „Str. Aw.“ isteizàs ne tikai pret apweenoschanos, bet nogahnija Z. k—ju par „deewa eezeltu“, pasinoja, ka wina pate organiseschot zitu Latwijas s. d. konferenzi, isteiza wisdsiļakàs simpatijas sozial-schowinistam Plechanowam u. t. t. Tagad uz reis nesin kamdehl ta fronte teek grosita: no nesameerinameem eenaidneekeem „Str. Aw.“ grib pahreet muhsu „draugos“. Tikai weltas ir winas puhles: mehs peeteekoschi ilgi esam baudijuschi schìs grupas desorganisatoriskàs darbibas sekas, lai waretu tizet scho wihru wahrdeem. Labak jau buhtu palikuschi wezàs vosizijàs ar „saweem labakeem beedreem“ Plechanowu u. z. jem rokas.

Otra weeta taî pat numurâ wehl sihmigaka:

„Atbildot uz wairakeem peepraszjumeem atteezibâ uz „Str. Aw.“ 1. num. nodrukatâ rakstina „Zentralà komiteja“, Redakzijas komisija paskaidro, ka augschâ minetais rakstinsch daschadu technisku eemeslu dehl nodrukats bez komisijas zaurluhkoschanas un kà daschâs weetâs rakstinà isteiktàs domas naw wisas komisijas domas.“

Te jau pilniga atteikschanàs un no paschas redakzijas usskata, jo gruhti teescham tizet, ka wareja sahkt isnahkt laikraksts, pirms redakzija nebuhtu weenojusees par tik swarigu jautajumu, kà atteezibâs pret zentralo komiteju.

Lai nu kà, bet kurss ir drukku grosits: „Str. Aw.“, kura sahkumâ gribeja spehlet jauzeja un desorganisatora lomu no ahrpuses, tagad scho paschu desorganisatorisko darbibu domà pahrnest uz paschu organisazijas eekscheeni.

Wakeja wehstule pilsonim Mikukowam.

„Pilson, 4. aprilî uz manu pasinojumu Str. un S. Dep. P. Isp. Komit. Juhs atbildejeet, ka Juhs nekad neesseet dewuschi pawehles konsuleem lai neisdotu pases teem emigranteem, kuri atsihmeti starptautiskos kontroles sarakstos. Apgalwoju, ka ahrleetu ministrijas telegramâ, kuru es islasiju Kopenhagenas suhtneezibâ diwu leezineeku (J. Suriza un W. Spiro) klahtbuhtnê, burtiski teikts sekoschais:

„Luhdsu, tamdehl juhs neisdot pases teem emigranteem, kas eewesti starptautiskos kontroles un muhsu kara kontroles sarakstos.“

Pehz juhsu pasinojuma atleek tikai domat, ka telegrama, kuru man rahdija Kopenhagenas suhtneezibâ, naw Juhsu, bet suhtita no ka nebuht zita Waj tà tas ir? Gaidot atbildi A. Surabows.

Schahda wehstule nodrukata kreewu awises. Tas tikai wehl leeku reisi peerahda, ka pagaidwaldiba wed slepenas sarunas ar ahrwalstim un slehpj sawus darbus no tautas. Mehs to peelaist newaram. Mums japrasa, lai pagaidwaldiba strahdà atklahti un seko tautas aisrahdijumeem, jeb lai ta aiseet un dod weetu tautas iswehleteem preekschstahwjeem.

Darba dsihwe.

Nobeka sawoda strahdneeku sapulzes resoluzija. 1) Strahdneeku schkiras atswabinaschana ir paschu strahdneeku darbs, 2) uz proletariata gala mehriki — sozialismu — wed newis zelsch, kas eet zaur kompromiseem un reformam, bet nesaudsiga zihņa, rewoluzija, 3) burschuasija apsinas tàs breesmas, kas winai draud no proletariata un laiku pa laikam sarihko asinsnolaischanu strahdneeku schkirai 1905. g. 9. janwarî, 1912. g. pee Lenas, Kostromâ, Iwanowa-Wosnesenskâ, 4) neweenai waldibai, sastahwoschai no burschujiskeem elementeem strahdneeku schkira ustizetees newar, 5) muhsu pagaidwaldiba, sastahdijusees no burschujiskeem elementeem, naw ta tautas waldiba, kurai mehs waram ustizet sawu likteni, sawus eekarojumus, Nobeka fabrikas strahdneeku sapulze prasa: 1) lai tuhlit stahjas pee satwerstmes sapulzes sasaukschanas, 2) lai pagaidwaldiba ofiziali greeschas pee wisàm karojoschàm, kà saweenotam, tà naidigàm, walstim ar preekschlikumu eesahkt tuhlit meera sarunas un atteiktees no aneksjam un kontribuzijam, atstahjot katrai tautai paschnoteikschanàs teesibas.

* * *

Schinis deenâs sahks isnahkt Petrogradas Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomes Isp. Komit. organs „Воля солдата“. Laikraksta usdewums: wisas armijas organiseschàna eekaroto brihwibu aisstahweschanai, satwerstmes sapulzes sasaukschanai, saldata pilsoniska teesibu aisstahweschanai.

Saldatu dsihwe.

Grenadeeru pulka gwardijas bataljona resoluzija.

Pahrspreeschot jautajumu par burschuasijas melnsimtneezibàs, uz kahdu laiku sarkanas palikuschas, preses prowokatorisko agitaziju, mehs pasinojam:

1) Kapitalistu kungeem un pahrgehrbuschamees melnsimtneekeem.

Preeksch mums ir skaidrs, kà prowokatoriskà agitazija, wehrsta uz strahdneekeem sakarà ar 8 stundu darba deenas eeweschanu un strahdneeku zenschanos uslabot sawu ekonomisko stahwokli, ir domata antogonisma sehschanai starp strahdneekeem un saldateem. Mums ir skaidrs kà preeksch jums—kapitalistu kungi, rewoluzijas gaitas apturreschanai atleek tik weens zelsch, t. i. armijas un proletariata sarihdischana.

Tikai tahdâ zekâ jums buhs eespehjams no mums eekarotàs brihwibas pahrwehrst par brihwibu tik preeksch kapitalisteem un leelgruntneekeem un par jauunu wehrdsibu preeksch darba tautas. Wisu to skaidri apsinotees un juhsu noseedsigàs prowokatoriskàs agitazijas sekas labi saprotot, mehs atbildam: ne juhs, kapitalistu kungi, buhseet tee, kas eenesis schkelschanos rewoluzionarajà armijà, proletariatà un semneezibà. Uz juhsu leekuligajeem sauzeeneem: —„Saldati eerakumos, strahdneeki pee darba“, mehs sakam: „un juhs kapitalistu kungi pee saweem naudas maiseem.“ Atwereet winus! Tauta ir dewusi un dod asinis un sweedrus, dodeet juhs naudu preeksch no jums eestahkta asinainà kara likwideschanas.

2) Beedreem saldateem:

Beedri saldati nekaujatees sewi peekrahptees, netizeet prowokatorisleem kleedseeneem, ka strahdneeku schkira nesargà eeguhto brihwibu. Meli! Strahdneeku schkira bij, ir un buhs katras pateesi atswabinoschas kustibas waditaji un ne bagatneeku kungi un winu rokas suischi buhs tee, kas mahzis strahdneezibu saudsigi isturetees pret eekaroto brihwibu.

3) Beedreem strahdneekeem:

Apsweizam juhs, beedri strahdneeki zihņâ par sawa ekonomiskà stahwokla uslaboschanu. Rewoluzija tik tad buhs wisâ pilnibà isweesta, kad lihds ar politiskàm teesibam mehs buhsim eekarojuschi ari ekonomisko brihwibu. Juhsu prasibas runà par sliktu tikai kapitalisteem.

4) Strahdneeku un Saldatu Deputatu Padomei.

Apsweizam un apsolam sawu pabalstu strahdneetu un Saldatu Deputatu Padomei, sasaukto wisas darba tautas interesschu aisstahweschanai.

Aktiwâ armijâ, 31. martâ 1917.

Isslastijuschi „Jaunakàs Sinàs“ no „Rusk. Wokas“ pahdrukato sinu par 27. martâ kara ministra Gutschkowa peenemto delegaziju no latw. bataljoneem un ministrim nodoto strehlneeku lehmumu:

„Karsch jaturpina katrâ sinâ. Ja tiks noslehgts meers, mehs neweenu neklausisim un turpinasim karu,“ — nesinajam aiz brihnumeem ko teikt.

Lai gan indianisms un schowinisms ir laidis koti dsiļas saknes strehlneeku starpâ wehl no „patriotiskà papina“ Goldmana laikeem, tomehr par to „neweena neklausischanu“ un „kauschanu“, ja moments nebuhtu tik nopeetns, buhtu japasmejas. Tomehr tagad minetam lehmumam newar wis weenaldsigi aiseet garam.

Zekas jautajums: kas minetos „delegatus“ ir pilnwarojis sawas domas atteezinat uz wiseem latw. strehlneekeem?

Kauns teeschom par latweescheem, tà kaut ko dsirdet, tomehr preeks, ka paschi strehlneeki winu wairakumà tà nedomà.

Masakais mehs, weena rota, protestejam pret tahdu „delegatu“ lehmumu!

Kamehr Mikukows ar saweem melneem kraukku bareem buhs pee ahrleetu ministra stuhres, kamehr burschuasija un kapitalisti nerehkinasees ar lihku kaudsem, neskatisees uz asaru un asinu juhru, lai tikai apmeerinatu sawu apetiti eekaroschanas sinâ; kamehr uz „sabeedroteem“ nebuhs darits sinams speedeens, tikmehr kowahrni skaldìs un dalìs tautu masas, tikmehr eeguhta brihwiba ir nopeetni apdraudeta.

Mehs, latweeschi, labi sinam, kas mums gaidams no Mikukowa un tamlihdsigeem, kursch wehl nesen bijuschà walsts domê sihmejotees uz latweescheem isteizàs:

„Waj tad wiseem samojedeem war dot paschwaldibu.“

Nost ar karu! Nost ar kompromiseem starp Strahdn. un Sald. Padomes Isp. Komit. Pag. waldibu. Nekahdas wilzinaschanas! Katra deena aprij miljonus, kuri kà smags slogs turpmokà dsihwê gulsees uz brihwàs Kreewijas, katra deena prasa upurus. Kursch sakropko meesu un garu, — tapehz: Nost winu!

3. Kursemes Latw. Strehln. pulka
4. rotas wahrdà Ed. Lehle.

Pahr kaujas liniju.

Muhsu rokàs nahzis eksemplars no wahzu walodâ tulkotà Peterpils Str. un Sald. Dep. Padomes 14. marta manifesta „Wisu semju tautam“. Tulkojums koti labi isdarits un skaidrâ walodâ nodrukats wairak simtu tuhkstoschu eksemplaros. Beigàs tam peeweenots sekoschais ussaukums no kareiwju puses:

„Beedri! Mehs luhdsam juhs, atbildet uz muhsu ussaukumu. Nerahdat un neatdodat scho waldibas manifestu juhsu ofizeereem. Isplatat winu starp juhsu beedreem artileristeem. Zitos frontes punktos mehs esam jau usnehmuschi sakarus ar juhsu beedreem.

Lai dsihwo wispahrigais meers!

Saldatu Komiteja.“

Ussaukums schahdâ weidâ wisâ Rigas frontê leelâ skaitâ nodots pahri wahzu transchejàs, tur tas ar leelu sajuhsmu usnemts. Zik sinams, ari pahrejàs frontes datàs to plaschi isplatot pretineeka rindàs.

Wispahri Rigas frontê, kur pehdejà laikâ, sewischki pa swehtkeem bija klusums, wiszaur muhsejee sateekas ar pretineeka kareiwjeem, pahrejot pee tam weeni otru eerakumos un nododot awises un ussaukumus. Pee tam tomehr frontê nekahda desorganisazija, kà to kleedz imperialistiskà prese, naw bijusi.

Tà tad neskatotees uz wisàm kapita-

listiskàs burschuasijas puhlem noturet tautas wezojâ sawstarpejâ swehrischojâ naida kwehlê, lai tàs turpinatu leet aßnu pluhdus kapitalisma elkam, fronte schi nepahrkahpjamà dselss un uguns linija, kura sadala zilwezi naidigos lehgeros, teek tomehr pahrkahpta. Nekas wairs nespehj noturet zaur aßnu pluhdeem pee atsinas nahkuschàs tautas no sapraschanàs sawâ starpâ. Meera ideja neatturami speeschas wisur eekschâ, isstumjot kara ahrprahta maldus.

Lai dsihwo brihwiba, lai dsihwo tautu solidaritate, lai dsihwo meers!

Sabeedriskà dsihwe.

Riga. 4. aprilî us Lubanes eelas notika agitazijas masu sapulze. Neleelà sahle bija pilna publikas, kura sastahweja galwenà kahrtâ, kà to wareja nojaust no behgkeem semneekeem, no strâhdneekeem un kareiwjeem. Wisu klahtesoscho skaitu wareja rehkinat ap 500 zilweku. Deenas kahrtibâ bij diwi punkti: kara jautajums un Latwijas autonomija. Ilgaki pakawejas pee pirmà, kà swarigakà jautajuma par karu. Tika apskatita tagadejas burschuasiskas Pagaidu waldibas istureschanas pret karu, kura dsenas pehz sawu imperialistisko mehrku peepildischanàs. Lai sasneegtu schos mehrkus, teek wisadeem lihdsekkeem eemidsinatas rewoluzionaro masu apsina, kara spehks teek kuhdits strahdneezibai wirsû, teek isplatitas baumas, ka gadijumâ, ja strahdneeki atteiksees stahtees pee darba, wini tiks ar eerotscheem peespeesti strahdat, ka strahdneeki wisur eewed deforganisaziju, usstahdidami neeespehjamas prasibas un t. t. Wisas schis baumas un wisa schi Pagaidu waldibas istureschanas tik atwer masam azis, un to, kas wed karu, preeksch kà winsch teek wests. Tapehz wajaga zenstees wiseem spehkeem ar wiseem lihdsekkeem karu partraukt, stahtees sakaros ar zitu walstu proletariatu un gadijumâ, ja Wahzija ir ar meeru slehgt meeru, bet muhsu sabeedrotee ne, slehgt separatu meeru. Beigàs tika weenbalsigi peenemta resoluzija, kura isnesa deenu eepreeksch latw. bataljonu s.-d. partijas preekschstahwju sapulze (sk. „Zihnâ" Nr. 23). Pee Latwijas autonomijas jautajuma ilgi neapstahjas. Schis jautajums kà tahds pilnigi atkarajas no Satwersmes sapulzes wehleschanu isnahkumeem. Ja Satwersmes sapulzes sastahwâ nems pahrswaru demokratiskee elementi, tiks isweesta demokratiskà republika, tad ari masàs tautinas dabus sawas paschnoteikschanas teesibas. Tad buhs ari latweescheem autonomija. Tapehz tagad galwenais jautajums ir gatawotees uz Satwersmes sapulzi un zenstees, lai demokratijas slahni nem winâ pahrswaru. Nahkoschà sapulze tad nolikta uz swehtdeenu 9. aprilî.

Ursula.

Riga. Uz Strahdneeku un Saldatu Dep. Padomes lehmuma 3. martâ aresteets Widsemes gub. pahrwaldneeks Krastkalns, kursch, neskatotees uz eedsihwotaju protesteem, bija puhlejees Peterpilî, lai winsch tiktu par jaunu eezelts. Krastkalns atwests Peterpilî, nodots teesleetu ministra rihzibâ un atstahts pret parakstu uz dsihwi Peterpilî lihdz ihpascham pagaidwaldibas rihkojumam.

Darbu atjaunoschana.

6. aprilî wisàs fabrikàs tika atjaunoti pahrtrauktee darbi, jo usnehmeji apmeerinajuschi 8 stundu darba deenas prasibu.

Strahdneeku manifestazijas Somijâ.

4. aprilî Helsingforsâ ap 4 tuhkstoschi zilweku: saldatu, matroschu un strahdneeku, sarihkoja manifestaziju. Manifestanti gahja uz seimu un prasija 8 stundu darba deenu un weenlihdsigas teesibas wiseem Somijas pilsoneem, neisnemot ebrejus. Pee manifestanteem isnahza sozialdemokratu preekschstahwis Hittunens un seima preekschsehdetajs. Abi wini sawàs runàs solijàs ispildit minetàs prasibas.

Helsingforsa. Somijas senatâ prokurors greesees pee generalgubernatora ar pasinojumu, ka Pagaidwaldibas 6. aprila manifests neteekot isweests dsihwê atteezibâ uz politiskeem issuhtiteem someem. Pasinojumà peeweesti kà peemehri daschi eewehrojami Somijas pilsoni, kuri wehl tagad atrodotees Tschitâ, Wjatkâ, Kusnezâ, Sibirijâ. Weetejà administrozija atbildot, ka atteezibâ uz Somijas pilsoneem winai neesot doti nekahdi rihkojumi.

Harkowa. 6. aprilî beidsàs Deenwid-Kreewijas sozialistu rewoluzionaru partijas konferenze. Konferenzê peedalijàs 11 gubernu preekschstahwji. Konferenze atsina par nepeezeeschamu semneeku saweenibas darbibu wirsit sozialistu rewoluzionaru programas garâ; west energisku zihnu ar burschujiskeem elementeem, kuri zenschas eeeet semneeku saweenibâ un wadit winas darbibu sawâs intereses.

Atsihmejot, ka rewoluzija ir likwidejusi daudz taktiskas nesaskanas starp sozialrewoluzionareem un sozialdemokrateem, konferenze atsihst par nepeezeeschamu tuwinat abas minetàs partijas. Konferenze atsihst, ka weenas sozialistiskas partijas nodibinaschana Kreewijà pilnigi saskanot ar internazionalà rewoluzionarà sozialisma un wisas darba tautas prasibam.

Apweenoschanos ar darba grupu konferenze atsihst par nowehrschanos no starptautiskà schkiru sozialisma. Preeksch Kreewijas rewoluzijas panahkumu nostiprinaschanas, preeksch minimalo sozial-politisko proletariata prasibu isweschanas un preeksch kontrrewoluzijas nowehrschanas, konferenze atsihst par nepeezeeschamu wisu rewoluzionaro spehku konzentraziju.

Kara sinas.

Reetum-Eiropas fronte Schampanas fronte arween wairak isplehschas. Franischu karaspehks eenehmis Moronwilje un Nurna. Frontes labais spahrns eewehrojami pawirsijees uz austrumeem no Wodezenkura un eenehmis Oberiwu (uz deenwid-austrumeem no Reinisa).

Kreewijas fronte. Wisas frontes dalàs bez sewischkàm pahrmainam.

Nelaime.

Kà telegramas sino, zelà no Anglijas uz Skandinawiju no semuhdens laiwas nogremdets twaikonis uz kura braukuschi wairaki Kreewijas emigranti, starp kureem telegrama min Karpowitschu un Jansenu. Domà, kà wisi brauzeji, isnemot weenu, esot gahjuschi bojà. Waj minetais Jansens naw tikai Latwijas s.-d. beedris Jansons (Brauns) — to wehl naw isdewees noskaidrot.

Kwihte.

Eenahkuschi seedojumi awisei „Zihnai" par labu:

No 26. martà Archangelskà noturetàs latw. sapulzes 45 rbl., no Harkowas latw. kooperatiwàs beedribas „Patehrietajs" 50 rbl., no Krasnojarskas latw. labdaribas beedribas 86 rbl. 3 kap., no V. ofizeeru elektrotechniskàs skolas darbnizà strahdajoscheem 9 latweescheem seedojums muhsu apsinas iskopejai „Zihnai" 17 rbl.

No beedra P. 1 r. No beedrs 1 r. No beedra J. T. 2 r. No Petrogradas patronu fabrikas tschaulischu nodalas 37 r. No Dutsche 3. Fabr. preekschstahwju sapulze 5 rbl. No Kitzscha 3 rbl. No X. 1 rbl. No kahda beedra 1 rbl. No Reweles 75 r. 4. aprila sapulze 58 r. No apawu aroda strahdneeku grupas zaur Zeelawu 8 r. 8 r. 20 k. 1 20 k.

No Reichel fabrikas strahdneekeem — liste Nr. 40 — 33 rbl. 50 kap. No Rikatkina fabrika strahdneekeem zaur beedreni Treipic (liste Nr. 4 II. serija) 6 rbl. No Simensa un Schukkerta fabrikas beedreem un beedrenem, liste Nr. 25, II. serija 54 r. 65 k. Pehz listes Nr. 50: Nesalasams 10 r. Rosenbak 8 r., O. Schalit 3 rbl., nesalasams 5 r., K. Meguts 3 rbl., Labowizs 5 r., E. Ehls 3 r., Kanes 1 r. Kopeja kolekte 34 r. 24 k. F. Bendrat 4 r., M. Salz 1 r., A. Skrastin 5 r., A. Smiltneek 5 r., A. Jankop 10 rbl., E. K. 3 r. Pehz seedojumu listes Nr. 32 no 255. pilsehtas lasaretes 12 r. No Feniksa fabrikas strahdn. pehz listes Nr. 38 58 r. 50 k. No Военно-Подковный заводъ механич. отд. strahdneekeem liste Nr. 28 28 r. Zige 1 r., L. Eglit 10 r. No Porochowschischilowa fabr. 38 r. No Russkij Reno strahdn. 250 r. Dseja 2 r. No G. K. Serkowa un Brumela bleku darbnizas strahdneekeem un strahdneezem „Zihnas" dselss fondam 42 r. 25 k. X. 1 r. No Treugolnika fabr. strahdn. pehz listes Nr. 7 15 r. 20 k. No fabrikas „Точныхъ металическ. издѣлій" strahdn. pehz listes Nr. 22 — 75 r. No Preisa fabrikas Petrogradà: Skabulin 3 r., Spunde 3 r., Skranda 3 r., Legzdin 3 r. Prauda 2 r. Schkobe 1 r. 50 k. Martinson 1 r., Preede 50 kap., Bercholds 50 k., Stakis 50 k., Sarin 1 r. Misse 50 k. Appin 50 k., Andermans 1 r., Filborn 3 r., Stuze 3 r., Namis 1 r., Bendris 1 r., Kondrat 1 r., Kuischul 2 r. No Mischkinas semkopibas beedribas 10 r. Pehz listes Nr 41 no Semenowa fabr. N. G. Semenows 25 r., A. P. Grusdin 15 r., A. K. Narunowskijs 15 r., A. A. Dremo 15 r., J. M. Grusdin 2 r. 66 k., M. Dumbergs 3 r. 22 k., A. Januschs 2 r. 67 k., N. Korokewa 1 r. 25 k., A. O. Usowitsch 1 r. 40 k., J. Kowalews 1 r. 56 k., G Belekows 2 r. 27 k., M. Kusmin 2 r. 18 k., N. Fedorows 1 r. 56 k., M. Kontrowskijs 3 r., J. Turmanows 1 r. 23 k. Pehz seedojumu listes Nr. 36—19 r. Pehz seedojumu listes bez numura 76 r. No Kreewu-Baltijas sawoda motoru nodalas, Калашниковск. набер. 56—58 — 41 r. 5 k. Bez tam wehl seedejuschi: Kwehps 1 r., Kalups 1 r. 50 k., E. Kalnin 1 r. 50 k., O. Purin 3 r., Melbards 1 r., Salkalns 5 r., J. Eikman 1 r., Grube 3 rbl.

Kopâ ar agrak kwiteteem — 2579 r. 39 kap.

Usaizinajums.

Waßkasàlas fabriku preekschstahwju (latweeschu) sapulze notiks otrdeen, 11. aprilî, pulksten 8 wakarà. Васильевскій Островъ, 15 линія, № 70, кв. 53.

Peesihme. Beedri, kuri sawàs fabrikàs wehl nebuhtu iswehlejuschi preekschstahwjus, war greestees pehz paskaidrojumeem augschm. weetà pee b. Buscha.

Usaizinajums.

Laipni luhdsu b. Linas Sarin (kura 1914. g. tika issuhtita uz Tomskas gub. un pasuda bez wehsts 1915. g. nowembra sahkumà) tuwineekus usdot sawas adreses „Zihnas" red. sem: Sarin.

Peterpils Latweeschu Wispahrizglihtojoscho kursu kursstu pilna sapulze nottiks pirmdeen, 10. aprilî, plkst. pus 8 wakarà. Jalemj par darbibas ussahkschanu un kursu turpmako gaitu.

Usaizinajums rokrozigo apawu darbnizu strahdneekeem uz wispahreju sapulzi 9. martà, p. 9 no rihta, Wosnesenskij prosp. 28, kinematografa telpàs.

Eepreeksch usstahdita deenas kahrtiba:

1) Sinojumi, 2) takse, 3) darba algas jaut., 4) turpmakà organiseschanàs: a) ekonomiskà, b) politiskà, 5) preekschlikumi un peeprasijumi.

Eewehrojot apstahklu swarigumu, usaizinam neistruhkstoschi wisus laikà eerastees, jo laiks telpàs aprobeschots.

Komisija.

Aizsnewas sastawas rajons usaizina latweeschus uz wispahreju masu sapulzi, sestdeen, 8. aprilî, p. 5 wak., Selo-Smolenskas pr. 7, Newska kugu buhwetawas un mechaniku fabrikas ehdamtelpàs.

Sozialdemokratiskà jaunatne!

Eestahjatees par beedreem Peterpils latweeschu sozialdemokratiskàs jaunatnes saweenibâ

Peeteiktees war P. L. L. B. skolneeku internatâ, Peterpils pusê, Literatoru ielâ 15, pee b. Schtaba un b. Ausana un preeksch beedru sapulzes swehtdeen 2. aprilî pee sekretara.

P. L. Soz. Dem. jaun. saw. walde.

K. S.-D. Str. P. Peterpils organisazijas Latweeschu rajons.

Weisbruta drukatawà, Троицкій просп. № 5, wajadsigi sawa aroda pratejs-ja

peelizejs-ja

pee labas atalgoschanas un pastahwiga darba.

Swehtdeen, 9. aprilî,

Pawila kara skolas maneschas telpàs

(Петр. стор., уголъ Б. Спасской ул. и Гимназическаго переулка),

wispahreja masu sapulze.

Apskatìs: **Tekoschais moments un sozialdemokratijas prinzipielais usskats par Latwijas autonomiju.**

Sahkums p. 1 deenà.

„Zihna"

isdalamàs weetas:

1) Zihnas ekspedizijà, Троицкій пр. 14.
2) Rajona birojà, Лахтинская 22, кв. 32.
4) Kukura grahm. weik., Гороховая 64.
5) Trauberga „ „ Широкая 1.
6) Golta „ „ Зогородный пр. 24.
7) Pee Wanko, уг. Звгороднаго пр. и Тобольской ул.
8) Aiwasa sawodà, (взрывательный отд.)
9) Russkoje Reno sawodà Выборгск. ст.)

Parakstischanos uz soz.-dem. deenas laikrakstu

„Zihna"

peenem:
„Prometeja" rajona birojà, Петрг. ст., Лахтинская 22, кв. 32
Ekspedizija: Троицкій просп. № 14

Parakstischanàs maksà:

Bez peesuhtischanas:

Uz 1 gadu	13 rbl.	—	kap.
„ 6 mehn.	6 „	75	„
„ 3 „	3 „	50	„
„ 1 „	1 „	25	„

Ar peesuhtischanu:

Uz 1 gadu	14 rbl.	—	kap.
„ 6 mehn.	7 „	50	„
„ 3 „	4 „	—	„
„ 1 „	1 „	50	„

Atsewischks numurs maksà 6 kap.

Usaizina beedrus seedot preeksch sawa laikraksta

„Zihna".

Seedojumus peenem parakstischanàs weetàs. Turpat isdod ari seedojumu listes.

Parakstischanos

uz Latwijas S. d. Zentralàs Kom. awisi

„Sozialdemokrats"

peenem:
МОСКВА, Ирининская ул. № 37, redakzijà un ekspedizijà.

Awise isnahk pagaidam 3 reises nedeklà: otrdeenàs, zeturtdeenàs un sestdeenàs.

Parakstischanàs maksa:

Bez peesuhtischanas

Uz 1 gadu	8 r.	—	kap.
„ 6 mehn. . . .	4 „	50	„
„ 3 „ . . .	2 „	20	„
„ 1 „ . . .	— „	75	„

Ar peesuhtischanu

Uz 1 gadu . . .	11 r.	—	k.
6 mehn. . . .	5 „	50	„
3 „	2 „	90	„
1 „	1 „	—	„

Atsewischks numurs maksà 8 kap.

Dr. A. Pr[illegible]kalns

runajams eekschejàs [illegible] slimibàs katru deenu, isnemot swehtdeenas, no plkst. 10—1 d.

Petrogradà,

Podolskaja (Подольская ул.) **6 dz. 32.**

tahlrunis 5-31-98.

Wezmahte [illegible]ert

no Rigas. Peenem dsemd. un sekr. mahjà. Padomi par brihwu.

Петрогр. ст., Роппинская 3, кв. 11. Eeeja dr. stuhri.

D. S. Weisbruta drukatawà, Peterpilî Троицкій просп. № 5